

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
 לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
 זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשיד

ערב שבת-קודש
פרשת שמיני / פרה
 כ"א באדר-ב ה'תשס"ח

יוצא-לאור על-ידי
 מכון ליובאוויטש שעל-יד
 צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לקראת פסח

הוצאה לאור של קובצים תורניים: הוראה לכל
 "כולל אברכים": להוציא לאור קובץ חידושי-תורה
 פעמיים בשנה: לפני פסח, ולפני ראש-השנה¹¹.

(11) 'יחידות' להרה"ח הר"ר ישעיהו של' הרצל (כיום רב העיר
 נצרת-עילית), חורף תשל"ג. שיחות-קודש תשל"ו ח"ב עמ' 694,
 ובכ"מ. ובס' בצל-החכמה עמ' 256 (לכולל סדיגורא): "להשתדל
 להגיע... לכל הפחות אחת לב' או לג' חודשים".
 בקבצי 'התמים' שי"ל בווארשא בשנים תרצ"ה-תרצ"ץ,
 היו 'שערי תורה' ו'שערי חסידות' במדורים נפרדים. אולם
 בקבצים שיצאו לאור בבית חיינו לאחר הנשיאות (כמו: פלפול
 התלמידים, דברי תורה, כינוס תורה, יגדיל תורה, להוציא קבצי
 'הערות התמימים ואנ"ש' שבהם היתה הפרדה בין הנושאים.
 ואולי בהם ההפרדה היא מחוייבת המציאות), היתה ההוראה
 שלא להפריד בין נגלה וחסידות, אלא לסדר את העניינים יחד
 לפי סדר אותיות הא"ב, כי "תורה אחת היא" (מפי המשפיע
 הרה"ח ר' דוד של' רסקין, עורך-משותף של קובץ 'פלפול
 התלמידים'. וי"א שהרבי אמר שרצונו לפעול שמי שמחפש
 שם נגלה ימצא חסידות, ולהיפך). וחבל שהדבר אינו ידוע בין
 הישיבות והכוללים שלנו, ורבים מהקבצים ובפרט בארה"ק
 עודם נדפסים במתכונת 'שערים', נגלה לחוד וחסידות לחוד.

מעליא⁸, עליהם למעט בזה, וצריכה להיות אצלם
 השתייה מיינה של תורה, שהיא פנימיות התורה.
 כל האמור לעיל הוא בנוגע לכל ימי השנה, הן
 בחול, הן בשבת והן ביום-טוב, וכן בנוגע לכל
 המקומות. רק בנוגע ליום אחד בשנה - פורים⁹ - איני
 רוצה להתערב...

במקום אחר¹⁰, נדפסו שתי תשובות בעניין:
 בעניין ה'היתר' שנטען כאילו למשפיע מותר
 לשתות יותר מכפי ה'גזרה':

"מפיתוי היצר, כמוכן, ובמילא - אין העצה
 לשמוע לפיתוי (שעל-ידי-זה יתגבר עוד יותר,
 ובמכל-שכן שלא יניח להתועד באיזה פיתוי אחר,
 או גם בלא פיתוי), אלא הפכו".

ובמענה נוסף בעניין זה (הלשון אינו מדוייק):
 "נבהלתי לשמוע, ובצנעה - גרוע מבפרהסיא.
 ומסיימים בטוב".

(8) שבת קנב,א.
 (9) חבל שלא נזכרה שיחה זו ב'באור מנהגי חב"ד - חודש אדר'
 עמ' רצא ו'ב'לוח השבועי' לפורים בגליונות 'התקשרות', כי מגוף
 השיחה משמע שיש בכל זאת הגבלה מסויימת.
 (10) 'תשורה' לנשואין מוויקנט-וולף, כפר-חב"ד, ל"ג בעומר
 תשס"ב, עמ' 52.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

קורא אחריה הפטרת פרשת פרה, ואם נזכר אחר הברכות - קורא אותה בלא ברכה.⁵ אומרים 'אב הרחמים'.

ה'גזרה' על 'משקה'

בהתוועדות שבת-קודש פרשת שמיני תשכ"ג, בקשר לפסוק "יין ושכר אל תשת", השמיע הרבי שיחה בקשר להגבלות על שתיית 'משקה'. בין השאר אמר שלא יעשו עליו 'קידוש', וגם כשעושים קידוש על יין שישתו רק 'רוב כוס' ולא (כבר) כוסות דפסח) את כולה, ובנוגע לשמחה, אפילו שמחת חתן, וכן בסתם התוועדות חסידי, אפשר לומר לא יותר מאשר ג' פעמים 'לחיים', ושזה יהיה רק על כוסיות קטנות, באופן שכל ג' הפעמים יחד יכללו לא יותר מאשר 'רוב רביעיית מצומצם'.

כל זה בקשר לאלה שקודם גיל ארבעים (ובפרט לבחורים שהם עדיין קודם הנישואין, שבקשר אליהם יש טעמים נוספים מדוע עליהם להימנע משתיית 'משקה'), וגם אלו שלאחר ארבעים, שאז 'משתי'

שבת-קודש, פרשת שמיני / פרה

כ"ב באדר-ב

רצוי להכין את ספר-התורה המיועד לקריאת פרשת פרה (המהודר ביותר שבבית-הכנסת!) קודם התפילה, כדי למנוע טרחא דציבורא.² מוציאים שני ספרי-תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע.

מניחים את ספר-התורה השני על הבימה (ונשאר על הבימה עד הקריאה בו),³ ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר את פרשת 'פרה', בפרשת חוקת: "ויאמר... תטמא עד הערב" (במדבר יט, א-כב).

אם יש רק ספר-תורה אחד - אין מגביהים אחר חצי קדיש, אלא גוללים לפרשת פרה, ומגביהים וגוללים לאחר גמר המפטיר.

הפטרה: "ויהי דבר ה'... אני ה' דיברתי ועשיתי" (יחזקאל לו, טז-לז).⁴

אם קרא את הפטרת השבוע, או כל הפטרה אחרת,

(1) עיין בשו"ע הבי"ט סי' תרפ"ה סי' ונו"כ. משמעות לשון אדמו"ה סי' רפב סט"ז היא, שרק פ' יכור היא מן התורה, אבל בש"פ פרה תשמ"ט (התוועדות) תשמ"ט ח"ב עמ' 466, מוגה) מביא (רק) משו"ע הבי"ט הנ"ל (בשם "א"א) ומקורותיו, שגם פ' פרה היא מן התורה, ועיי"ש בהערות.

(2) לוח 'דבר בעתו'.

(3) שערי-אפרים שער י סי' ב.

(4) לוח כולל-חב"ד. ספר-המנהגים עמ' 33. בהפטרת ש"פ פרה תש"י אמר הרבי 'בהקדשי בכס לעיניכם' (כנוסח הדפוסים, וכן הוא בחומש 'תורה תמימה' בפנים) וגם "לעיניהם" כדעת המנחת-שי (שהובאה שם בהערה. וכן הנוסח אצל קורן, ברויאר ואיש מצלח) (מיומנו של אחד הת', מקדש-מלך ח"ד עמ' תקג).

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"א באדר שני ה'תשס"ח - כ"ח באדר שני ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"א באדר-שני	ה' רוצח ושמירת נפש פרק ה-ז.	ה' טומאת מת פרק יט.	מ"ע רמז. מליית רצג. רצז. מ"ע קפב.
ש"ק	כ"ב באדר-שני	פרק ח-י.	פרק כ.	מ"ע קפא. מליית שט. רחצ. מ"ע קפד.
א'	כ"ג באדר-שני	פרק יא-יג.	פרק כא.	מליית רצט. מ"ע רב. רג. מליית ער.
ב'	כ"ד באדר-שני	ראשית חכמה וגוי. ספר קנין והוא ספר שנים עשר.. ה' מכירה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק כב.	מ"ע רמח.
ג'	כ"ה באדר-שני	פרק ד-ו.	פרק כג.	מ"ע רמח.
ד'	כ"ו באדר-שני	פרק ו-ט.	פרק כד.	מליית רנ.
ה'	כ"ז באדר-שני	פרק יב-יב.	פרק כה.	מליית רנ.
ו'	כ"ח באדר-שני	פרק יג-טו.	ה' פרה אדומה.. בפרקים אלו. פרק א.	מליית רנא.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחת החמה	זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 לפני הזריחה	72 לפני הזריחה						
ו', כ"א באדר-ב	4:34	5:23	6:40	9:39	12:46	1:17	6:57.1	7:21
ש"ק, כ"ב באדר-ב	4:32	5:21	6:38	9:38	12:46	1:17	6:57.8	7:22
א', כ"ג באדר-ב	4:31	5:20	6:37	9:37	12:46	1:17	6:58.5	7:22
ב', כ"ד באדר-ב	4:29	5:19	6:36	9:36	12:45	1:16	6:59.1	7:23
ג', כ"ה באדר-ב	4:28	5:17	6:35	9:36	12:45	1:16	6:59.8	7:24
ד', כ"ו באדר-ב	4:26	5:16	6:33	9:35	12:45	1:16	7:00.4	7:25
ה', כ"ז באדר-ב	4:25	5:14	6:32	9:34	12:44	1:16	7:01.1	7:25
ו', כ"ח באדר-ב	4:23	5:13	6:31	9:33	12:44	1:16	7:01.8	7:26

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ
שמיני / פרה	7:34	6:20	7:36	6:36	7:35	6:27	6:37	7:35
תזריע / החודש	7:39	6:25	7:41	6:40	7:41	6:32	6:42	7:40

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מזכיר: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

מצד עצם הנשמה נרגשת

בחוקת הפרה שמחת הגאולה

הלב מרגיש את כאב הגלות ולכן גם שמח בשמחת הגאולה עוד לפני שהמוח יודע ומבין • כיוון שרבותינו הם ליבם של ישראל, נרגשת אצלם שמחת הגאולה, ועל-ידם נמשכת שמחת הגאולה בליבו של כל אחד ואחד מישראל • חוקה היא חקיקה בעצם ללא דבר זר, וכך היא שמחת הגאולה מהמשכת העצמות, הנפעלת בזמן הגלות דווקא • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ושלימה, כמו שכתוב⁵ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". והטעם שקורין פרשיות אלה (פרה והחודש) בין פורים לפסח הוא בגלל שייכותן לפסח: פרשת החודש - שבה מדובר אודות קרבן פסח, ופרשת פרה - שבאה בתור הקדמה לקרבן פסח, "להזהיר את ישראל לטהר שיעשו פסחיהם בטהרה"⁶.

* * *

ב. על-פי האמור לעיל שפרשת פרה שייכת לגאולה דפסח ובמילא גם לגאולה האמיתית והשלימה, מובן, שבפרשת פרה נרגשת כבר שמחת הגאולה האמיתית והשלימה. ובהקדם דברי המדרש⁷ על הפסוק⁸ "זאת חוקת

א. בנוגע לד' הפרשיות (שהשלישית מהן, פרשת פרה, קורין בשבת זו) - שתיים הראשונות, פרשת שקלים ופרשת זכור, קורין לפני פורים, ושתיים האחרונות, פרשת פרה ופרשת החודש, קורין לאחרי פורים, בין פורים לפסח. ובסגנון הגמרא ובביאור הטעם דקריאת המגילה באדר הסמוך לניסן משום ש"מסמך גאולה לגאולה עדיף"¹, "פורים לפסח"² - בין גאולה לגאולה, בין גאולת פורים שלא היתה גאולה שלימה, כדברי הגמרא³ (בביאור הטעם שאין אומרים הלל בפורים משום ש) "אכתי עבדי אחשוורוש אנן", לגאולת פסח שהיתה גאולה שלימה (ואילו זכו היתה גאולת מצרים גאולה שאין אחריה גלות⁴), וכמותה תהיה הגאולה העתידה לבוא במהרה בימינו, גאולה אמיתית

(1) מגילה ו, סע"ב.

(2) פרש"י שם.

(3) שם יד, א.

(4) ראה עירובין נד, א. שמו"ר רפ"ב. זח"ג רכא, א. מגלה עמקות אופן קפה (וראה הנסמן בלקו"ש ח"ט ע' 346).

(5) מיכה ז, טו.

(6) פרש"י מגילה כט, א (ד"ה פרה אדומה).

(7) שמו"ר פי"ט, א.

(8) בא יב, מג.

יעקב בגימטרייה קפ"ב (182), כמספר שבע פעמים שם הוי', שכן עבודת ה' בדרגה נמוכה (יעקב, מלשון עקב) ממשיכה את שם הוי' כפי שהוא שייך וקשור לגדרי העולם, שנברא בשבעה ימים. ואילו יצחק בגימטרייה שמונה פעמים שם הוי', כי עבודת ה' מתוך שמחה ותענוג (יצחק מלשון צחוק) ממשיכה את שם הוי' כפי שהוא למעלה מגדרי העולם.

(ליקוטי לוי' יצחק, התוועדות שבת-קודש פרשת שמיני תשמ"ח התוועדות תשמ"ח כרך ג, עמ' 210)

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל (ט,א)

לכאורה, אהרן ובניו כבר היו באוהל-מועד, כנאמר בסוף הפרשה הקודמת "ומפתח אוהל מועד לא תצאו שבעת ימים", ומדוע אפוא הוצרך משה לקרוא להם? ועוד צריך להבין, לשם מה קרא משה לזקני ישראל, והרי לא מצאנו בפסוקים שדיבר אליהם?

ההסבר הוא:

"יום" - רומז לאור וגילוי, כדכתיב (בראשית א), "ויקרא אלוקים לאור יום".

"שמיני" - רומז לספירת הבינה (הספירה השמינית, מספירת היסוד כלפי מעלה).

"קרא" - פירושו גם המשכה והשפעה, ככתוב (ישעיהו ו), "וקרא זה אל זה", ותרגם, "מקבלין דין מן דין".

"ביום השמיני קרא משה" - משה המשיך את גילוי ספירת הבינה,

"לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" - ועל-ידם הגיע גילוי זה לכל ישראל.

(ספר-המאמרים תש"ה עמ' 167)

ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטורת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא ציווה אותם (י,ב)

עבודת הקטורת היא התקשרות והתחברות, כמו "בחד קטירא אתקטנא". המשמעות הפנימית של העלאת קטורת על מזבח הפנימי היא - גילוי התקשרותה של פנימיות הנפש לקב"ה.

עבודה זו היא בבחינת "אש זרה" - שכן התגלותה של פנימיות הנפש 'זרה' לעבודה הרגילה של האדם, שהיא בדרך-כלל בחיצוניות הנפש בלבד.

ועד כדי כך, שזו עבודה "אשר לא ציווה אותם" - זו עבודה שאי-אפשר לצוות עליה את האדם, אלא האדם מגיע אליה מעצמו. ובדוגמת פתגמו המפורסם של רבי לוי-יצחק מברדיטשוב בקשר ליום-הכיפורים, שביום קדוש זה היינו צמים גם ללא ציווי מפורש לצום, שכן "מי רוצה לאכול".

(ליקוטי-שיחות כרך לב עמ' 98)

ותצא אש מלפני ה' (י,ב)

שתווי יין נכנסו למקדש, תדע: שאחר מיתתן הזהיר הנוטרים שלא יכנסו שתווי יין למקדש. כמשל למלך שהיה לו בן בית וכו' (רש"י)

אם האיטור על כניסתם של שתווי יין למקדש טרם ניתן, מדוע נענשו על כך נדב ואביהוא?

רש"י מרמז לתשובה בלשונו הטהור - "משל למלך שהיה לו בן בית". נדב ואביהוא, שהיו בבחינת "בני בית" כביכול אצל הקב"ה, היו צריכים להבין מעצמם שאין זה כבודו של מקום להיכנס למקדש שתווי יין.

(ליקוטי-שיחות כרך יב עמ' 52)

פרשת שמיני

שבת פרשת שמיני

השבת שבה קוראים את פרשת שמיני נקראת 'שבת פרשת שמיני', וכשם זה עצמו יש הוראה בעבודת הבורא:

שביעי - הוא יום השבת, שמצד אחד הוא שלימות הבריאה, ומצד שני הוא אחד מ'שבעת ימי ההיקף', דהיינו חלק מהבריאה.

שמיני - רומז לדרגה שלמעלה ממציאות העולם.

שבת פרשת שמיני אומרת לנו כי גם מי שזכה להגיע לשלימות של 'שביעי', עליו להוסיף ולהתעלות לדרגה שלמעלה מהגבלות העולם לגמרי - 'שמיני'.

(מהתוועדות שבת יקודש פרשת שמיני תשמ"ג. התוועדות תשמ"ג כרך ג, עמ' 1378)

* * *

ההתחלה והסוף של פרשתנו עוסקים בעניינים שהם מן הקצה אל הקצה: תחילת הפרשה עוסקת בעבודה הנעלית של יום השמיני למילואים, שהביאה להשראת השכינה במשכן, ואילו סוף הפרשה דן באיסור אכילת שקצים ורמשים, שנפשו של אדם קצה בהם.

ללמדך, שגם בעל דרגה רוחנית עליונה אינו מוגן מפני נפילה והידרדרות ח"ו.

ומהי העצה היעוצה להישמר מפני נפילה כזאת? - עבודה מתוך קבלת-עול מלכות שמים פשוטה ומוחלטת, כאדם פשוט. קבלת-עול זו היא תריס מפני כל פורענות אפשרית.

(ליקוטי שיחות כרך א עמ' 227)

ויהי ביום השמיני (ט,א)

אותו יום נטל עטרות (רש"י)

העטרה הראשונה היא "ראשון למעשה בראשית" (המשכן הוקם ביום ראשון בשבוע); העטרה האחרונה - "ראשון לחודשים".

"ראשון למעשה בראשית" - זהו הגילוי האלוקי שבמשכן, שלא היה בכחינת "דבר נוסף" על הבריאה, אלא חדר לתוכה, לתוך "מעשה בראשית", וליום הראשון שבו, שאז נבראו שמים וארץ וכל תולדותיהם (רש"י בראשית א).

"ראשון לחודשים" - אין לך חידוש (חודש מלשון חידוש) גדול מעצם העובדה שאור אלוקי שלמעלה מהבריאה מתגלה בתוך הבריאה.

(מהתוועדות שבת יקודש פרשת ויקרא תשמ"ח. התוועדות תשמ"ח כרך ב, עמ' 475)

ויהי ביום השמיני (ט,א)

רבי יצחק פתח: ברון יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלוקים (זוהר ריש פרשתנו)

'יצחק' בגימטרייה ר"ח (208), כמספר שמונה פעמים שם הוי', ולכן לו נאה ולו יאה לדרוש על הפסוק 'ויהי ביום השמיני'.

ומדוע הגימטרייה של 'יצחק' היא שמונה פעמים שם הוי'?

ועל-פי האמור ששיכת שמחה גם מעניינים כאלה שלא יודעים אודותם, כיוון שהלב מרגיש גם מה שהמוח אינו יודע - מוכן גם בנוגע לשמחה הקשורה עם הגאולה, שעוד לפני שהמוח יודע אודות הגאולה, יכולה להיות כבר שמחת הגאולה מצד הרגש הלב.

ויתירה מזה - שצריכה להיות שמחת הגאולה, והשמחה עצמה פועלת את התגלות הגאולה.

ג. ובפרטיות יותר:

שמחת הגאולה מצד הרגש הלב - מודגשת אצל רבותינו נשיאנו, כיוון שהרביים הם ליבם של ישראל,

- הלשון הרגיל בכגון-דא הוא שהנשיא הוא הראש (מוח) דבני-ישראל¹⁴, אבל מצינו גם לשון שהנשיא הוא ליבם של ישראל¹⁵ -

כי, בלב שורה עצם הנשמה (כנ"ל), ועל דרך זה בכללות בני-ישראל, שהרביים הם העצם דבני ישראל, ולכן נקראים ליבם של ישראל.

וכיוון שהרביים הם ליבם של ישראל, נרגשת אצלם שמחת הגאולה, ועל-ידם נמשכת שמחת הגאולה בלבם של כל אחד ואחד מ'ישראל' (גם כאשר מצד עצמו לא נרגש הדבר בלבם).

ד. ובנוגע לפועל - צריך כל אחד ואחד להכריח את עצמו להיות בשמחה:

בנוגע לשמחה שמצד המוח - יש אפשרות להסביר ("איינ'טענה'ן") ולהוכיח שצריכים להיות בשמחה, אבל בנוגע לשמחה שהיא (למעלה מהמוח) מצד הלב - צריך כל אחד ואחד להכריח את עצמו להיות בשמחה.

ומובן, שעניין זה הוא מצוה שבגופו, כך, שאי אפשר לצאת ידי חובתו בשמחתו של משהו אחר, אלא כל אחד ואחד צריך להשתדל בעצמו להיות בשמחה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר:) נעמט לחיים און זאָגט אַ

הפסח" (שבא לאחרי ההקדמה ד"זאת חוקת התורה גו' ויקחו אליך פרה") - "זה שאמר הכתוב" לב יודע מרת נפשו ובשמחתו לא יתערב זר... לב יודע מרת נפשו אלו ישראל שהיו נתונים במצרים בשעבוד, וכיוון שבאו לצאת וגורו עליהן הקב"ה לעשות פסח, באו המצרים לאכול עמם, אמר להם האלקים חס ושלום כל בן נכר לא יאכל בו... בשמחתו לא יתערב זר":

החידוש בדברי המדרש הוא שהלב מרגיש תחילה - עוד לפני שהמוח יודע ומבין. וכפי שרואים במוחש שהלב כואב ושמח גם מעניינים כאלה שעדיין לא באו ועוד לא יודעים מהם בשכל שבמוח, כיוון שהלב מרגיש אפילו מה שהמוח לא יודע ומבין עדיין.

וכפי שמצינו בנגלה דתורה - בדיני תענית יום הכיפורים: "חולה אומר צריך (אני לאכול) ורופא אומר אינו צריך, שומעין לחולה, מאי טעמא לב יודע מרת נפשו"¹¹ (ש"מרגיש בעצמו שהוא צריך לכך"¹²), וההסברה בזה - דלכאורה: כיוון שהרופא הוא המומחה בחכמת הרפואה יותר מהחולה ("רופא קים ליה טפי"¹¹), למה שומעים לחולה ולא לרופא? - לפי שדברי החולה "צריך אני לאכול" אינם מצד הבנה והשגה בשכל (שאו היו שומעים לרופא, שהוא המומחה בחכמת הרפואה, ולא לחולה), אלא מפני שמרגיש בלבו שצריך לכך, ולבו של החולה מרגיש גם מה שהרופא אינו יודע.

הטעם שהלב מרגיש גם מה שהמוח אינו יודע - לפי שהלב קשור עם עצם הנשמה, כידוע¹³ שבמוח יש רק ההשראה הכללית של הנפש, הכלל של הפרטים, ואילו עצם הנשמה (שלמעלה מכלל הפרטים) שורה בלב דווקא.

וזהו גם הדיוק "ובשמחתו (של הלב) לא יתערב זר" - שבשמחת הלב שקשור עם עצם הנשמה לא יכול להתערב אף אחד, אפילו לא המוח, שגם הוא נחשב כמו זר לגבי עצם הנשמה ששורה בלב.

(9) ר"פ חוקת.

(10) משלי יד, י"ד.

(11) יומא פג, רע"א.

(12) ש"ע אדה"ו או"ח ר"ס תריח.

(13) ראה המשך תעריב ח"א פל"ה (ע' נט).

(14) ראה תניא פ"ב.

(15) ראה רמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ו: "לבו (של המלך) הוא לב

כל קהל ישראל". - וראה לקו"ש ח"ט ע' 165 ואילך. הל"א

ע' 74 ואילך. התוועדות תשמ"ח ח"ב ע' 269 ואילך.

קד, א) איתא בנוגע לאותיות מנצפ"ך - צופים (נביאי הדורות - פרש"י ד"ה צופים - מגילה שם) אמרום". שואלת הגמרא "הכתוב 'אלה המצוות' (בחוקותי כז, לד) שאין הנביא רשאי לחדש דבר.. ומתרת: "שכחום וחזרו ויסדרום".

ככמה הזדמנויות (ש"פ שלח תשל"ו. ש"פ יתרו תש"מ. ועוד) התייחס הרבי לגמרא זו והקשה: מכיוון שקיבלו משה רבינו כיצד יש לכתוב מנצפ"ך, וכך היה כתוב בספר התורה שכתב על-ידו (ועל דרך זה בשאר י"ב ספרי התורה שניתנו לכל אחד מהשבטים) - כיצד היתה יכולה להיות מציאות של שכחה בכגון דא? ופעם ביאר זאת הרבי כך:

בשעה שבני ישראל שהו כולם יחד במדבר לא היתה מציאות של כתיבת מכתבים בין איש לרעהו, שכן כל מסר שרצו להעביר מאחד לזולתו היה מועבר באמצעות דיבור, וממילא לא היו כותבים את האותיות מנצפ"ך, כאשר בדיבור אין הבדל כיצד לבטא זאת.

אך כשהגיעה ה"עת צרה ליעקב" - מיתת משה וכו', עד אשר "שלשת אלפים הלכות השתכחו בימי אבלו של משה" (תמורה טו, ב ואילך), ואף אחד לא נזכר אפילו באחד מהם, אלא החזירום בפלפול - וגם היה מצב של שכחה ("שכחום") [ומעיר הרבי בשולי הגיליון: אבל בתוספות (ד"ה ועוד מגילה שם) מפרש ששכחום בימי ארון] שישנו חילוק דמנצפ"ך (כי היה נוגע לסת"ם בלבד ולא למכתבים כנ"ל) וממילא לא הלכו להביט בסת"ם וכו'.

ומציין הרבי בשולי הגיליון: ושייך להשקלא וטריא אם נתחייבו בתפילין (ומזוזות) במדבר (ראה בהנסמן בתורה שלימה חי"ב עמ' רמט).

הרבי מוסיף לציין לדברי הגאון הראגוצ'ובי בצפנת פענח (לרמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ו' הלכה ב' (מהדורה תנינא ס, ב ואילך)) המבאר שספר התורה שכתב משה שממנו נכתב ספר התורה של המלכים, היה נכתב בכתב אשורי, ובכתב זה שייך החילוק דמנצפ"ך, ובזמן ארון שרפו את הספר התורה של המלך ו"לא היה לישראל רק כל הספר התורה הנכתבים מאת הספר התורה שנתן משה לכל שבט ושבט והם היו כתובים . .

בכתב עברי, ובכתב זה לא שייך מנצפ"ך וזה ר"ל [=כוונת] הגמ' דמגילה ד"ב ע"ב "ששכחום כו"ו" - אולם הרבי מעיר על כך:

אבל צריך עיון גדול בזה - שהרי ישנם תפילין ומזוזות. וצריך לומר דגם זה שרף ארון, או שנכתבו בכתב עברי.

נצחיות ספרו של משה רבינו בעולם הזה

הרמב"ם בהלכות ספר התורה פרק עשירי מבאר את פרטי הדינים בכבוד ספר התורה - ומסיים: "שהוא העד הנאמן לכל באי עולם, שנאמר (וילך לא, כו) והיה שם כך לעד".

ומבאר הרבי (התוועדות תשמ"ו כרך ב' עמ' 806):

ענינו של ספר התורה הוא אפוא עדות לכל באי עולם על כריתת הברית והקשר העצמי דישראל עם הקב"ה. ועדות זו (על הקשר העצמי, בחינה שלמעלה מגילויים) - קיימת לעולם, שכן גם אם מישהו ינסה למצוא פסול, חסיונות, בספר התורה מסויים - הרי זה רק בנוגע לספר פרטי זה, אבל בוודאי קיים בעולם ספר התורה כשר,

ועל אחת כמה וכמה - ספר התורה הראשון שכתב משה רבינו - מעשי ידי משה נצחיים - ספר התורה בדיו גשמי על גבי קלף גשמי הנמצא בעולם הזה הגשמי, המהווה עדות נצחית על מציאותם העצמית של ישראל ("בחר ביעקב ובניו"). ומכיוון שכן, הרי מצד מציאותם העצמית של ישראל שייכים הם לענין הגאולה...

למרות שניתן לכל שבט ושבט ספר התורה משלו - הסביר הרבי בכתב קודש פרשת בחוקותי תשד"מ (תו"מ התוועדות תשד"מ כרך ג' עמ' 1724) - הרי כל אחד ואחד מישראל יש לו שייכות לכל שאר ספר התורה (ולא רק לזו שניתנה לשבטו) בדומה לכיבוד אמירת ה"יהי רצון" בחודש ניסן אחרי אמירת קרבנות הנשיאים גם על-ידי כוהנים ולוויים, מפני שלכל אחד ואחד יש שייכות לכל י"ב השבטים.

פריילעך ניגון | =קחו לחיים ו'אמרו' ניגון שמח].

* * *

האומר לעיל בענין שמחת הלב ש"בשמחתו לא יתערב זר" כיוון שהלב קשור עם עצם הנשמה - שייך לפרשת פרה (לא רק בגלל שהיא הקדמה לפסח, אלא) גם מצד עצמה: נתבאר לעיל (בהמאמר¹⁶) מה שכתוב בפרשת פרה "זאת חוקת התורה" - "חוקת" מלשון חקיקה, כמו אותיות החקיקה שהם ממהותו של האבן טוב

עצם הנשמה, שלא שייך בה זולת, דבר זה.

1. וענין זה מרומז גם בהפטרות פרשת פרה שבה מדובר אודות הגאולה:

בהקדמה לפרטי עניני הגאולה, "ולקחתי אתכם מן הגוים וקבצתי אתכם מכל הארצות וגו'¹⁹" - מדגיש הכתוב²⁰ "לא למענכם אני עושה בית-ישראל כי אם לשם קדשי אשר חללתם בגוים אשר באתם שם" (כפי שמאריך בפרטי הדברים בהתחלת ההפטרות). ולכאורה, ההדגשה ש"לא למענכם אני עושה"

כאשר מאיר ענינו של יום טוב זה למעלה, הרי זה נמשך ומתגלה גם למטה - על-ידי רבותינו נשיאינו... וכך צריך להיות גם אצל חסידים...

מביאה לידי מרידות ("מרת נפשו") - במכל-שכן וקל-וחומר מזה שמצינו²¹ בחזקיהו שכאשר "תלו לו בזכות אחרים (אף שהוא "תלה בזכות עצמו") דכתיב²² וגנתי אל העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי", אמר על זה "הנה לשלום מר לי מר"²³, "אפילו בשעה ששיגר לו הקב"ה שלום מר הוא לו", ועל אחת כמה וכמה בנדרון דידן, שמדגישים את השלילה ש"לא למענכם אני עושה" בגלל הנהגה בלתי-רצויה ("ויחללו את שם קדשי"), הרי זה בודאי באופן ד"מר לי מר".

והמענה לזה:

לכל לראש - על-דרך שמצינו בגמרא²⁴ בנוגע ל"חבלו של משיח" "ייתי ואזכי דאיתבי בטולא דכופיתא דחמריה", כלומר אפילו בכך אני רוצה ובלבד שאראנו²⁵, ועל דרך זה בנדרון דידן, שהעיקר

שעליו חקוקים האותיות, ואינם דבר זר (כמו אותיות הכתיבה), היינו, שענין החקיקה הוא במקום כזה שלא שייך בו זולת, להיותו ענין עצמי.

אומבן, שנוסף על העצם ישנה גם כל ההתפשטות,

- כפתגם כ"ק אדמו"ר נ"ע [=הרש"ב] שאמר בפרוים האחרון בחיים חיותו בעלמא דין (בשנת פ"ת)¹⁷ "מיר וועלן גאנץ זיין ניט נאָר מיט אונדזער עצמי נאָר אויך מיט דער גאַנצער התפשטות" [=שלום יהיה לנו, לא רק בעצמיותנו אלא גם בכל ההתפשטות] -

שזהו ענין הרצוא ושוב שבפרה אדומה¹⁸, שתנועת השוב היא מצד העצם, ותנועת הרצוא היא מצד ההתפשטות.

וכיוון שפרה אדומה הוא ענין של חוקה, ענין עצמי שלא שייך בו זולת, דבר זר - הרי זה קשור עם ענין "בשמחתו לא יתערב זר", שמחת הלב, שמצד

16 לעיל ע' 332.

17 סה"ש תורת שלום ע' 248.

18 לקו"ת ר"פ חוקת. ד"ה וידבר גו' זאת חוקת גו' שנאמר בהתוועדות (לעיל ע' 328 ואילך).

19 יחזקאל לו, כד.

20 שם, שם, וראה שם, לב.

21 ברכות י"ד, ב.

22 מלכים-ב, יט, לד.

23 ישע' לה, יז.

24 סנהדרין צח, ב.

25 פרש"י שם.

הוא שתבוא הגאולה, אפילו אם אינה בזכותם של ישראל, "לא למענכם". - "ואל זיין יע בזכותכם, ואל זיין ניט בזכותכם, אבי ס'אל זיין די גאולה" [=יהיה זה בזכותכם או שלא בזכותכם, העיקר שתבוא הגאולה!]

ועוד ועיקר - ביחס לגאולה השלימה לא נוגע ולא תופס מקום "למענכם" או "לא למענכם", כיוון שבגאולה השלימה תהיה התגלות העצמות שלמעלה מכל העניינים.

ועניין זה מודגש בהפסדת פרשת פרה - כיוון שפרשת פרה היא "חוקה", עניין עצמי, ועניין עצמי (כולל גם בהתפשטות שלו) לא נוגע עניין "למענכם" או "לא למענכם", ובמילא, השמחה היא בשלימותה ("בשמחתו לא יתערב זר").

ז. ויש להוסיף, שבפרשת פרה כשלעצמה, "זאת חוקת התורה גו' ויקחו אליך פרה גו'", מודגש עניין העצמיות יותר ממה שהיא הקדמה לפסח, שגם בו נאמר "זאת חוקת הפסח"²⁶:

ובהקדמה - שהסדר הרגיל במאמרי החסידות של רבותינו נשיאינו, שבמאמרי כל מועד ומועד מתבארת מעלת מועד זה, ועד שגדלה מעלתו לגבי שאר המועדים. ולדוגמה: במאמרי ראש-השנה מבואר גודל העילוי דראש-השנה שהוא עניין הכי נעלה ("ניט שייכות צו זאגן"...) [=לא ניתן לתאר] - בנין המלכות, ששורשה למעלה מכל הספירות וכו'; ובמאמרי חג הפסח מבוארת מעלת הפסח שהיא נעלית יותר מכל העניינים. ועל-דרך-זה במאמרי כל הימים טובים.

וטעם הדבר - לפי שזמנו של יום-טוב זה מאיר למעלה ענינו של יום-טוב זה, ובזמן זה מודגשת מעלתו של יום-טוב זה לגבי כל שאר הימים טובים. וכאשר מאיר ענינו של יום-טוב זה למעלה, הרי זה נמשך ומתגלה גם למטה - על-ידי רבותינו נשיאינו, כולל ובמיוחד על-ידי הדיבור שלהם במאמרי החסידות בביאור מעלתו של יום טוב זה.

וכך צריך להיות גם אצל חסידים - שבכל זמן

צריכים ללמוד (או על-כלי-פנים לדבר) אודות המעלה המיוחדת דומן זה, שעל-ידי זה ממשיכים ומגלים הדבר למטה.

ועל דרך זה בנדון דידן - שבעמדנו בשבת פרשת פרה צריכים לדבר אודות מעלת פרשת פרה גם ביחס לפרשת החודש שבה מדובר אודות קרבן פסח.

ח. והעניין בזה:

המעלה דפרה לגבי פסח - מבוארת בכמה מאמרי חסידות דפרשת פרה²⁷, החל מהציון של הצמח-צדק בהגהותיו לליקוטי תורה ונדרכו שמבחר ("באווארנט") כמה עניינים במספר שורות) בסוף הביאור על פסוק זאת חוקת התורה²⁸: "עניין עוד . . . מענין זאת חקת התורה ויקחו אליך פרה ברבות סוף-פרשת בא פרק י"ט".

ובמדרש שם - לאחר הדרשה "זאת חוקת הפסח, זה שאמר הכתוב לב יודע גו' ובשמחתו לא יתערב זר" - איתא: "יהי לבי תמים בחקך"²⁹, זה חקת הפסח וחקת פרה אדומה, למה, ששניהן דומין זה לזה, בזה נאמר זאת חקת הפסח וזה נאמר זאת חקת התורה, ואי אתה יודע איזו חקה גדולה מזו, משל לב' מטרונות דומות שהיו מהלכות שתיהן כאחת נראות שוות, מי גדולה מזו, אותה שחברתה מלוה אותה עד ביתה והולכת אחריה, כך בפסח נאמר בו חקה ובפרה נאמר בה חקה, ומי גדולה, הפרה, שאוכלי פסח צריכין לה, שנאמר³⁰ ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת".

וזהו גם הטעם שקורין פרשת פרה לפני פרשת החודש - כי, בפרשת החודש מדובר אודות קרבן פסח, וכיוון שאוכלי הפסח צריכין לטהרה דפרה אדומה, מקדימים פרשת פרה לפרשת החודש.

ומזה מובן שעניין ה"חוקה" שבפרה אדומה הוא נעלה יותר מעניין ה"חוקה" שבקרבן פסח - כי, בקרבן פסח ה"חוקה" היא רק בנוגע לעניינים פרטיים, ואילו כללות עניין קרבן פסח אינו חוקה, אלא יש

27) סה"מ תרכ"ט ע' פה ואילך. ער"ת ע' שיג ואילך. תרפ"א ע' קצט ואילך.

28) חוקת ס, א.

29) תהלים קיט, פ.

30) חוקת יט, כז.

נסמן). (ראה תו"מ התוועדות תשמ"ה ח"ב עמ' 1335).

בשבת פרשת בחוקתי תשר"מ (תו"מ התוועדות תשר"מ כרך ג' עמ' 1724) הפיק הרבי הוראה מכך בעניין אהבת-ישראל:

מוזבן ופשוט שבשעה שמושה רבינו עסק בכתיבת ספרי-תורה, לא היה באפשרותו לעסוק בדברים אחרים - שהרי כתיבת ספרי-תורה, ובפרט כתיבת שמות הקדושים, צריכה להיות מתוך כוונה כו', ועל-אחת-כמה-יזכמה כאשר מדובר באופן הכתיבה של משה רבינו, ובפרט ספרי-תורה שנועדו להורות את דרכם של בני-ישראל עד סוף כל הדורות! - ואף-על-פי-כן, הניח משה רבינו את כל שאר עניניו, כדי לכתוב בעצמו (למרות שיכול היה לצוות את יהושע, אהרן ובניו וכו' שהם יכתבו) ספרי-תורה שעל-פיהם יתנהגו במשך כל הדורות! וכל זה - מפני גודל מעלתו באהבת-ישראל!

החידוש בכל ספר-תורה

בשיחתו הקדושה בהתוועדות המיוחדת שקיים ביום ג' טו"ב כסלו תשמ"א - לפני תפילת מנחה - לרגל חגיגת סיום והכנסת ספרי-התורה שנכתב על שם כ"ק אדמו"ר והרבנית - בי"ט כסלו תשמ"א, והוכנס לבית-הכנסת "בית מנחם" בכפר חב"ד, ארץ-הקודש (לקוטי שיחות כרך כא עמ' 419 ואילך) - הסביר הרבי בין השאר:

כל ספר-תורה חדש הוא בבחינת "חדשים" ממש (ללא כ"ף הדמיון), כדוגמת ספר-התורה הראשון שכתבו משה, אשר אותו ספר-תורה שנכתב בידי משה מקורו (והוא בדוגמת) עשרת הדברות אשר ניתנו בפעם הראשונה בשעת מתן תורה.

שהרי בעשרת הדברות נכלל כל ספר-התורה בשלימותו (כולל גם תורה שבעל-פה), "מזה ומזה הם כתובים", ולאחר מכן "ויכתוב משה את התורה הזאת", הוא כתב "ג ספרי-תורה - ספר-תורה לכל שבט בפני עצמו, וספר-תורה אחד שהוכנס במשכן (וממנו אחר כך - לבית-המקדש) בארון הקודש (לצד הלוחות), וספר-תורה זה מאחד את כל שאר י"ב הספרי-תורה, אשר מהם נהיה ענין אחד. וכאשר

יחיד (אפילו) מקיים את המצות עשה מן התורה של כתיבת ספר-תורה, "וכתב לו" - נפעל בכל שלימותו - החידוש שהיה בספר-תורה הראשון, שנכתב בידי משה.

ספר-התורה הזאת או זה?

בפירוש רש"י בפרשת ניצבים (כט,ב), על הפסוק "והבדילו ה' לרעה גו' ככל אלות הברית הכתובה בספר התורה הזה", מתייחס רש"י לשאלה מדוע בפרשת תבוא נאמר "בספר-התורה הזאת" (כח, סא), ואילו כאן "בספר-התורה הזה", ומתרחק מה שמתרחק. הרבי בליקוטי שיחות כרך יד (עמ' 108 ואילך) מאריך לבאר את דברי רש"י באר היטב.

באחת ההערות לשיחה (7) מצטט הרבי את דברי ה"משכיל לרוד" ומעיר עליהם. ואלו דבריו של ה"משכיל לרוד":

"דלעיל אמרו משה ימים רבים קודם מותו ועדיין לא נשלם ספר התורה ליכתב, ולכן לא שייך לומר ספר הזה [הרבי מעיר כאן]: "וצריך עיון קצת מפירוש רש"י משפטים כד, ז. [=ברש"י שם: ספר הברית - מבראשית ועד מתן תורה ומצות שנצטוו במרה] כו' אלא דעל כל פנים תורה היא, אבל כאן שכבר הגיע יום מותו כו', ובו ביום סיים משה לכתוב הספר-תורה שייך לומר ספר הזה".

ומקשה הרבי על פירוש זה:

אבל [נוסף על זה שאינו מובן מהי הנפקא מינה בנוגע אמירת "ספר הזה" אם יסיים בו ביום או בעוד ימים, והרי בין כך ובין כך הוא לפני הגמר, הנה] גם לתירוץ, הוא רק טעם למה כאן אפשר לכתוב "הספר הזה", אבל פשוט שגם "בספר התורה הזאת" מתאים, ואם כן אינו מוזבן למה שינה כמה שנאמר לפני זה. ובפרט שבפשוטות מתאים יותר לומר "הזאת" מפני סמיכות תיבת "הזאת" לתיבת "התורה".

כיצד שכח

אופן כתיבת מוצפ"ך?

במסכת מגילה (ב, ב), סוף עמוד ב' ואילך; שבת

ב) בפשוטו של מקרא (מה שאין כן על-פי דרך ההלכה - ראה ירושלמי שקלים פרק ו' הלכה א' ובקרבן העדה שם) דוחק גדול לומר על הספר-תורה שכתב משה "אשר אתן אליך".

אהבת-ישראל הגדולה של משה רבינו

כאשר הגיע היום האחרון של משה רבינו בחיים חיותו בעלמא דין, "היום מלאו ימי ושנותי" (סוטה יג, ב. הובא בפירושו רש"י על התורה וילך לא, ב) - הגה במקום להתעסק בעניינים השייכים לעבודתו הפרטית, התיישב לכתוב ספר-תורה, ולהעתיק ממנו י"ב ספר-תורה עבור כל שבט ושבט, כדי שבמסילתו יעלה כו' (כשם שמצינו בנוגע לקריעת

ים סוף - "לגזור ים סוף לגזרים", שנקרע הים לי"ב גזרים כנגד י"ב שבטים).

ועניין זה הביאו הרמב"ם בהקדמתו לחיבורו - הקדמה השייכת לכללות חיבורו ולתוכן ספריו [שהרי פשיטא שהרמב"ם לא כתב הקדמה זו שתם כדי 'אפרעדן זיך פון הארצן'] - לבטא את אשר על ליבו. . . אלא כשמה כן היא - "הקדמה" ללימוד ספרו, ומזה מובן גודל החשיבות שבעניין זה.

וכך כותב הרמב"ם:

"כל התורה כתבה משה רבינו קודם שימות בכתב ידו, ונתן ספר לכל שבט ושבט, וספר אחד נתנהו בארון לעד, שנאמר לקוח את ספר-התורה הזו ושמתם אותו וגו'" ("ספר העזרה" המובא בכמה מקומות שממנו היו מגיחין את כל ספרי-התורה כמ"ש בצפנת פענח ריש פרשת וילך. ושם

בו טעם, כמו שכתוב³¹ "זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני-ישראל בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל גו'", מה שאין כן פרה אדומה שכללות ענינה הוא "חוקה"³².

ט. וביאור הדברים בנוגע לענייננו - העצמיות שב"חוקה", שמצד זה נעשית שמחת הלב ("לב יודע גו' ובשמחתו לא יתערב זר"):

לכאורה יש מעלה בפרשת החודש שבה מדובר אודות קרבן פסח לגבי פרשת פרה, כי, פרה אדומה ענינה טהרה מטומאת מת, שקשורה עם עניין היפך הטהרה, ואינה אלא הכנה בלבד לקרבן פסח, ואילו קרבן פסח קשור עם עניין הגאולה, כולל ובמיוחד הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יקויים היעוד³³ "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ".

ואף-על-פי-כן, מדגישים את מעלת פרשת פרה דווקא - כיוון שעל-ידה דווקא באים לעילוי דקרבן פסח (פרשת החודש), כדלקמן.

י. ויוכן בהקדם על-דרך המבואר בנוגע למעלת זמן הגלות, שעל-ידי העבודה בזמן הגלות דווקא באים לעילוי של ימות המשיח³⁴:

ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁵ שבביאת המשיח "יועט מען זיך כאפן פארן קאפ און מ'וועט שרייען" [=יתפסו בראש ויצעקו] על כך שלא העריכו כראוי מה שהיו יכולים לפעול בזמן הגלות.

ולכאורה איפכא מסתברא, שבביאת המשיח יוכלו לפעול שלא בערך יותר - כי, בזמן הגלות ישנו חושך כפול ומכופל, ישנם דאגות הפרנסה וכו' וכו', מה שאין כן בימות המשיח, ש"הטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר", "יהיו פנויין בתורה והכמתה", ועד ש"לא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד" (כמו שכתב

הרמב"ם³⁶), ואם כן, מהו עניין הפלאת מעלת העבודה בזמן הגלות דווקא?

והעניין בזה - שדווקא על-ידי העבודה בזמן הגלות פועלים המשכת העצמות, כי, העבודה בזמן הגלות היא שכירת וביטול ההעלם שמצד החושך כפול ומכופל, ודווקא על-ידי שכירת וביטול ההעלם "נעמט מען עצמות".

[כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר שבליובאוויטש היה חסיד אחד שהיה מדבר מתוך להט ותענוג ("ער פלעגט זיך קאכן מיט אַ געשמאק") במשלים שבתורת החסידות, ואמר לו אחד מזקני החסידים: למה הנך מדבר מתוך תענוג שזכה אודות המשל, מוטב שתדבר אודות הנמשל!

ובנוגע לנדון דידן: פשוט שאין הכוונה לומר שיש מעלה ב...חושך כפול ומכופל; המעלה היא בשכירת וביטול ההעלם, שעל-ידי זה "לוקחים" עצמות.

ואף שגילוי העצמות יהיה לעתיד לבוא דווקא, מה שאין כן בזמן הגלות אין זה בגלוי אלא בהעלם - הרי, המעלה דלעתיד לבוא אינה אלא בנוגע לעניין הגילוי, אבל בנוגע לפעולה דהמשכת העצמות, "נעמען עצמות", הרי זה נעשה (לא לעתיד לבוא, אלא) בזמן הגלות דווקא, ולכן, עיקר המעלה היא בעבודה שבזמן הגלות, שעל-ידי "לוקחים" העצמות, ולעתיד לבוא יהיה רק גילוי הדבר.

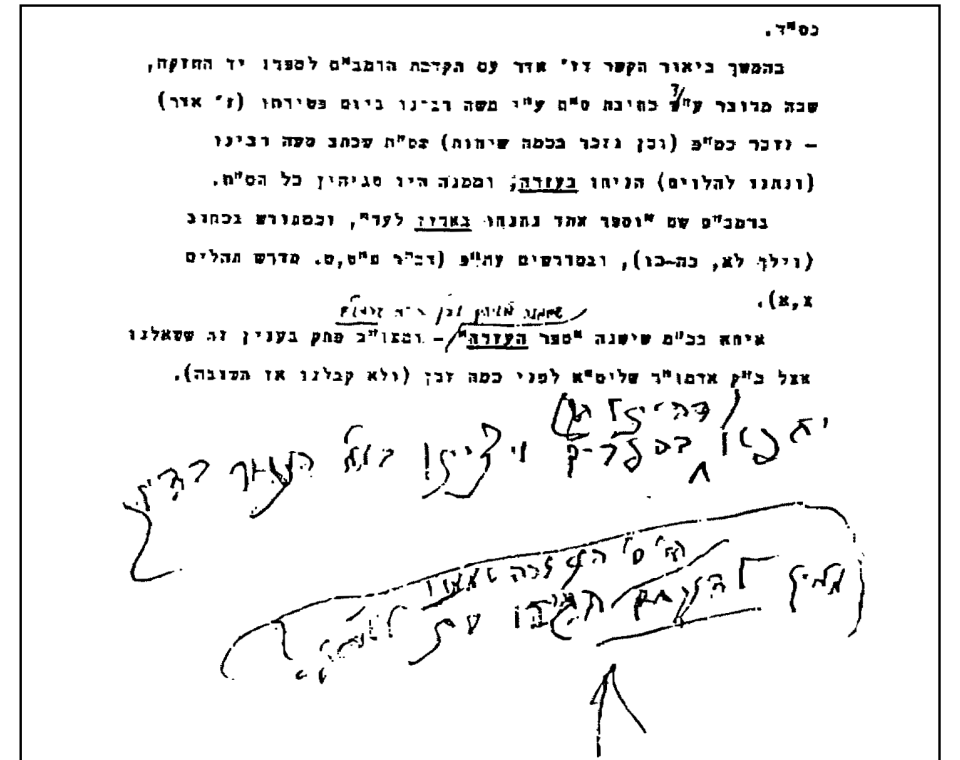
יא. על-פי זה יש לבאר גם בנוגע למעלת פרשת פרה לגבי פרשת החודש:

אף-על-פי שפרשת פרה קשורה עם עניין היפך הטהרה (טומאת מת), ואינה אלא הכנה לפרשת החודש שבה מדובר אודות קרבן פסח והגאולה - הרי היא על-דרך העבודה בזמן הגלות שקשורה עם עניינים בלתי-רצויים, ואינה אלא הכנה לגאולה, ואף-על-פי-כן, עיקר המעלה היא בעבודה בזמן הגלות דווקא, כיוון שעל-ידי נעשה המשכת העצמות.

ועל-ידי זה מיתוסף גם בשמחת הלב הקשורה

(36) בסיום והותם ספור "משנה תורה".

(31) בא יב, כו.
(32) ראה פי"ה תואר לשמ"ר שם, ב.
(33) זכרי' יג, ב.
(34) ראה תניא רפל"ז.
(35) ראה סו"ש תש"ב ע' 9. לקו"ד ח"א קלג, ב (נעתק ב"היום יום" ג מנחם אב).

הגהות הרבי בעניין ספר העזרה שממנו היו מגיחים את ספרי התורה

עם הגאולה - "לב יודע גו' ובשמחתו לא יתערב זר", מצד עצם הנשמה שלא שייך בה דבר זר, שזהו עניין ה"חוקה", "זאת חוקת התורה", עבודה שמצד עצם הנשמה שעל-ידיה נעשית המשכת העצמות - כיוון שישנה כבר הפעולה דהמשכת העצמות, אם כי בהעלם (נוסף לכך שגם בנוגע להתגלות לעתיד לבוא - מרגיש כבר הלב גם מה שהמוח לא יודע עדיין, כנ"ל).

יב. ויש להוסיף, שעניין הנ"ל הוא גם בנוגע לעניינים גשמיים, בני חיי ומזונא רויחי: גם אם לפעמים ישנם דברים המעלימים בנוגע לבני חיי ומזונא רויחי, אין להתפעל מזה, וצריכים לידע שלאחרי זה (ועל-ידי זה) יתוסף בכל עניינים אלה באופן נעלה יותר.

ולא עוד אלא שגם כאשר ההמשכה היא בהעלם עדיין, יכולה וצריכה להיות כבר שמחת הלב, "לב יודע גו' ובשמחתו לא יתערב זר", כיוון שהלב

מרגיש כבר גם כאשר המוח אינו יודע עדיין, כנ"ל.

ועוד והוא העיקר: כיוון ש"לב" קאי על רבותינו נשיאינו, ליבם של ישראל (כנ"ל ס"ג) - נעשית על-ידם ההמשכה מן ההעלם אל הגילוי בכל העניינים דבני חיי ומזונא רויחי, הן ברוחניות³⁷, אהבה ויראה (בני), חיות באלקות (חיי), ולימוד התורה (מזונא, כידוע³⁸ שהתורה היא מזון והמצוות הם לבושים), והן בגשמיות כפשוטו, זרעא חייא וקיימא (בני), חיים בריאים ושלמים (חיי), ופרנסה בהרחבה (מזונא רויחי).

(מהתועודות שבת שמיני, פרשת פרה, ה'תשי"א. 'תורת מנחם - התועודות ה'תשי"א ח"א (ב) עמ' 335-343, בלתי מוגה)

(37) להעיר מ"חנוך לנער" בסופו. אה"ת וירא (כרך ד) תשנה, ב ואילך. וראה גם אגרות קודש כ"ק אדמו"ר ח"ב ע' רכט, ובהערות שם.

(38) תניא ספ"ה.

כתיבת ספרי-תורה ביום אחד - כיצד?

בשיחות חורף תשמ"ב (נלקטו ב'לקוטי שיחות' כרך כ"ד עמ' 207 ואילך) דן הרבי בשאלה כיצד התאפשרה במציאות כתיבת י"ג ספרי-תורה במציאות ביום אחד?
הרבי מביא את פירושו של המהרז"ו לדברים רבה:

..שמשא סיים באותו יום לכתוב את ספרי התורה. שכן בכלל "כל מה ששמע ביום אחד כתב וכן בכל יום ולא היה חסר בכל התורה רק הסיום מפרשיות אחרונות".
אמנם, מעיר הרבי:

בהקדמת הרמב"ם לספר היד מפורש: כל התורה כתבה משה רבינו קודם שימות בכתב ידו. וכן בהקדמתו לפירוש המשניות כתב: וכשהיה לפני מותו החל לכתוב בספרים (וראה תרגום קאפח שם).

ובהמשך לזה, מוסיף הרבי:

אפילו בנוגע לפרשיות ניצבים ואילך - כשם שמצינו שמושה כתב "וימת משה" (על שם העתיד?) הרי כמו-כן יכול היה לכתוב פרשיות הנ"ל (על כל פנים רובם) בימים שלפני הסתלקותו [למרות שמוכן, שאי אפשר לומר שהוא אמר זאת ליהודים לפני הסתלקותו].

מבאר הרבי בסיום השיחה - שהסיבה שמושה כתב את י"ג ספרי-תורה היא, כדי שיהודים יוכלו לקיים את מצוות כתיבת התורה בפעם הראשונה. מכיוון שהיה זה משך זמן בו היה מן הנמנע שלכל יהודי יהיה ספרי-תורה שלו עצמו, כתב אפוא משה י"ג ספרי-תורה - ספרי-תורה לכל שבט - של הקהל, וממילא "לב בית דין מתנה עליהן" שבשעה שכל אחד ילמד בספרי-תורה יתגלה למפרע שעבורו נכתב ספרי-תורה זה.

ולעניין כתיבתם ביום אחד - הנה, לגבי תירוצו של החתם סופר בשם השל"ה שנכתבו על-ידי השבעת קולמוס, מציין הרבי: "וראה גם צרור המור סוף פרשת וילך על הפסוק עד תומם", ומוסיף (ראה גם בשיחות שהובאו לעיל):

וצריך עיון גדול שעל-פי זה - ספרי-תורה הכתובה בנס כשרה ולכתחילה.

ולעצם אפשרות כתיבה במהירות בלתי רגילה מציין הרבי: "ולחע"ר מדברי הצמח צדק בנוגע למהירות כתיבת אדמו"ר האמצעי...".
את תירוצו של השל"ה שמושה כתב באמצעות השבעת קולמוס קשה גם לקבל - מסביר הרבי בהרחבה בשיחת ש"פ האזינו תשל"א - שכן יש לדון אם ספרי-תורה כזה כשר, שהרי לא נכתב בידי אדם על-פי טבע (כפי ששקלו וטרו בארוכה באחרונים). במיוחד, שספרי-תורה שכתבו משה רבנו הוא המקור לכל ספרי-תורה.

קושי נוסף:

איתא בגמרא (ב"ב טו, א) לגבי סיום התורה "שמונה פסוקים שבתורה" הקב"ה אומר ומשה כותב בדמע, ולפני כן - הקב"ה אומר ומשה וכותב; ואם נקבל את תירוצו של השל"ה, מדוע לא חילקה הגמרא בין כל הספר שנכתב בידי משה - בידי אדם, ושמונה הפסוקים שנכתבו בהשבעת קולמוס (והיה זה חידוש גדול יותר) וכו'.

איך שלא יהיה - סיים הרבי - קשה להניח שרש"י היה סבור שה"בן חמש למקרא" יתוודע לתירוצו של השל"ה!

דיון ארוך בנושא קיים הרבי גם בש"פ פקודי תש"ל (שיחות קודש תש"ל כרך א' עמ' 547-544); עיין שם.

איזה (ספר) תורה הונח בארון?

לגבי ספרי-תורה של משה שלל הרבי (לקוטי שיחות כרך ט' עמ' 196 הערה 6) את פירושו של הגור אריה והלבוש לפירוש רש"י בפרשת תרומה (כה, טז) על הפסוק "ונתת אל הארון את העדות: "התורה שהיא לעדות ביני וביניכם" ... - המבארים, שכוונת רש"י ב"התורה" היא לספר התורה שכתב משה. בין השאר מהסיבות הבאות:
(א) אם רש"י התכוון לכך היה עליו לכתוב זאת בפירוש (מכיוון שבפרשת תרומה עדיין אין התלמיד יודע אודות ספרי-תורה).

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'
ישירות הביתה באמצעות הדואר
מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלוחה 130

הטהרה נותנת כוח לגאולה

טהרה וגאולה – בכוח ובפועל

כיוון שפרשת החדש הוא מולד הלבנה, "אתחלתא דגאולה" - צריך להיות לזה הקדמת הטהרה, כפי שנדרש לענין הגאולה, כמו שכתוב "וורקתי עליכם מים טהורים גו", ואמרו רז"ל "טהרה מביאה לידי... אליה הנביא כו".

אמנם, בראש חודש ניסן היתה הגאולה רק בהתחלה ובכוח, ואילו פועל הגאולה התחיל בט"ו בניסן, "דקיימא סיהרא באשלמותא", ושלימות ותכלית הגאולה - בשעת מתן-תורה. וכשם שבשביל הגאולה בפועל צריך להיות טהרה בפועל, "וורקתי עליכם מים טהורים" - כך גם בשביל הגאולה בכוח צריך להיות טהרה בכוח.

קריאת התורה היא נתינת-כוח, כידוע, ולכן מקדימין וקורין בפרשת פרה, שעניינה טהרה בכוח, ולאחרי זה פרשת החדש וראש חודש, שעניינם גאולה בכוח.

וזהו הסדר של טהרה וגאולה: פרשת פרה - טהרה בכוח, פרשת החדש וראש חודש ניסן - גאולה בכוח, שני בניסן - טהרה בפועל, ט"ו בניסן עד מתן-תורה - גאולה בפועל.

ההוראה שיש לקחת מהאמור: כיוון שלבוא לידי טהרה אמיתית לתכליתה יהיה אפשר רק בביאת המשיח דווקא, שאז יקויים "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ",

- שהרי בביאת המשיח יהיה עדיין "רוח הטומאה", כהלשון ברמב"ם שמשח "יכוף כל ישראל" שילמדו תורה ויקיימו מצוות, וכיוון שנקט הלשון "יכוף", הרי זו ראייה, שלא הכול יעשו כן מרצונם הטוב, כיוון שעדיין יהיה אז "רוח הטומאה", ועבודתו של משיח תהיה להעביר את רוח הטומאה מן הארץ - יכולים לחשוב שעתה אין צורך לעשות דבר, ולהסתמך לגמרי על משיח.

על כך היא ההוראה מקריאת פרשת פרה:

כדי לבוא לידי טהרה וגאולה בפועל ובשלימות - יש צורך תחילה בהכנה.

יש לעסוק בענין הטהרה ככל האפשר, לטהר את עצמו מפני "אבי אבות הטומאה", כמאמר רז"ל "כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת", ו"חטאת קריא רחמנא" לפרה אדומה, ובמילא נפטרים מאבות ותולדות הטומאה, ודבר זה יביא את הטהרה והגאולה בפועל, בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

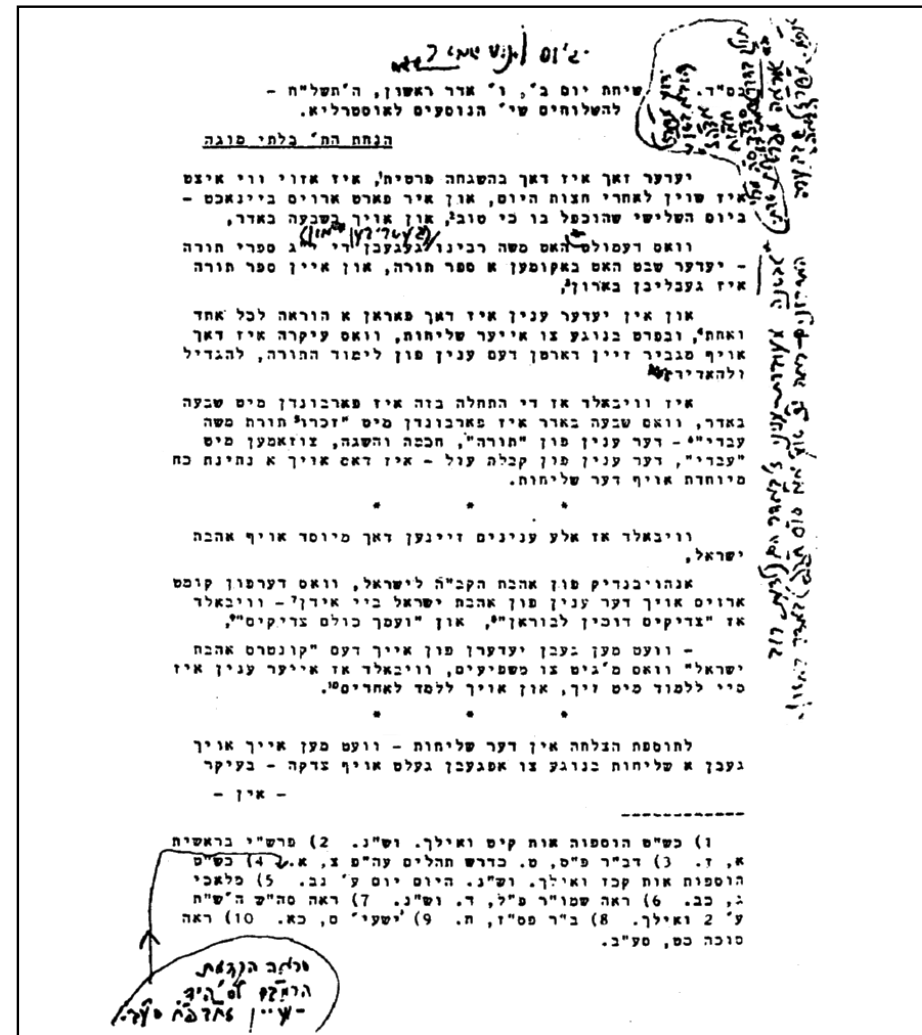
(תורת מנחם - התועודיות ה'תשט"ז חלק ב' (טז) עמ' 182)

לעתיד יעשה אהרן את הפרה

הטעם שעשיית הפרה היתה על-ידי אלעזר בן אהרן, מצוותה בסגן, הוא, מפני שיש סיבה המעכבת את עשיית הפרה על-ידי אהרן, שאין קטגור נעשה סגור כו'. אמנם לעתיד לבוא, שאז יושלם לגמרי התיקון על חטא העגל, כמו שכתוב "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", לא שייך טעם זה, ובמילא, בודאי יעשה אהרן את הפרה, שהרי כהן גדול "כל עת שירצה להקריב מקריב כל מה שירצה", ופשיטא - כפי שמבין גם בן חמש למקרא - שאהרן לא יוותר חס ושלום, על העבודה בעשיית הפרה, שכן למרות ענוותנותו כו', ירצה שעבודת הפרה תהיה בתכלית השלימות על-ידי עבודתו באופן ש"לא שינה" (באופן נעלה יותר מהעדר השינוי בעבודת שאר הכהנים).

(תורת מנחם - התועודיות ה'תשמ"ז חלק ב' עמ' 267)

דבר זה..) ואולי - מתרץ הרבי - היה כתוב ברש"י, "ש' של דיווג" והכוונה "שררה" או "שלטון" של דיווג, של שניהם, והמעתיק שלא הבין כוונת רש"י ב"ש"י פיענוח כבשבת "שבת".

שיחת ו' אדר א' תשל"ה לתלמידים השלוחים עם הגהות בכתב יד הרבי. פננוח כתב-היד בצד העליון למעלה: "ידוע מדרשי רז"ל (הובא בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן חלק אורח-חיים סימן רצ"ב ס"ה מבלי חולק בדבר) שמת במנחת שבת [..ואכ"מ]. וראה מפרשי מדרשי רז"ל שבהערה הבאה [=הערה 3 שם]."

בכתב-היד בתוך השורות הוסיף הרבי: "שאו משה רבינו כתב [נתן את הי"ג ספריתורה...]"

י"ג ספרי-תורה שכתב משה סמוך להסתלקותו

דיונים הלכתיים בשאלה המעניינת שהעסיקה ראשונים ואחרונים • מתי נכתבו י"ג הספרים, האם אכן נסתלק משה בשבת? והיכן הונח ספר התורה של משה, ולמה היה משמש? • וגם לקח חשוב מאהבת ישראל של משה • לרגל חודש אדר שנהפך לשמחה בזכות יום לידתו של משה רבנו

במעמד סיום ספרי-התורה לקבלת פני משיח צדקנו, לקראת יו"ד שבט תש"ל (הגדול - כפי שכוונה בפי חסידים) ציין הרבי, שמשנה רבנו הוא הראשון שכתב ספרי-תורה והוסיף: "ואתפשוטאת דמשה בכל דרא ודרא..."

אך טבעי היה שהרבי (משה שבדרונו) יעסוק רבות בנושא כתיבת י"ג ספרי התורה על-ידי משה רבנו בסמיכות לפטירתו. כך אמר בתוך דבריו במאמר ד"ה להבין ענין שמחת תורה תשמ"ו (תו"מ התועדויות תשמ"ו כרך א' עמ' 363):

על-פי הידוע (ראה פסיקתא דרב כהנא פיסקא וזאת הברכה. ילקוט שמעוני ברכה רמז תתקנ) שכל הספרי-תורה הוגהו מהספרי-תורה שכתבו משה, נמצא ששמחת כל ישראל במשך כל הדורות דשמחת-תורה היא באותו הספרי-תורה שקיבל משה בסיני, ספרי-תורה אחד...

סיום כתיבת ספרי-תורה הראשון בו' אדר

במאמר החסידות ד"ה להבין עניין כתיבת ספרי-תורה, שנאמר ביום ו' ערב שבת קודש פרשת בא

חסד (להנ"ל) לספר חסידים סימן שנו. וראה גם ספר עשרה מאמרות מאמר חיקור דין ח"ב].

באחת האיגרות המיוחדות שכתב הרבי בימים שבין יו"ד וט"ו בשבט תשמ"ו (איגרות מלך' כרל א' עמ' שצג) ויוערו "אל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם ה' עליהם יחיו", מזכיר הרבי:

..ותיכף לאחר שהושלמה התורה (שכתב) - בא הצייוי והקיום של "ושמתם אותו (את ספר התורה) מצד ארון ברית ה'" - בקודש הקדשים... ומציין בהערה על "ותיכף": "כי באותו היום שיצא (משה) מן העולם כתב (וסיים) הספרי-תורה (בבא בתרא טו, א. דברים רבה פרשה ט, ט. מדרש תהלים צ, א. פסיקתא דרב כהנא וזאת הברכה, הובא בהקדמת הרמב"ם לפירוש המשניות (ולספר היד))".

הסתלקות משה - מתי?

הרחיב בעניין זה הרבי כעשרים שנה קודם לכן, במכתבו מיום י"ט אדר ראשון תשי"א (לקוטי שיחות' כרך ו, עמ' 361) שבו השיב לשאלה. תוכן השאלה היה: בספר הזוהר חלק ב' קנא, נאמר שמשנה הסתלק במנחה דשבת, וקשה מאמר רז"ל דביום הסתלקותו כתב י"ג ספרי-תורה.

וכך השיב הרבי:

מענה:

כבר דשו בה [=בשאלה זו] רבים - עיין תוספות דיבור המתחיל מכאן (מנחות לא) רא"ש פרק ערבי פסחים, מרדכי שם, אור זרוע הלכות מוצאי שבת, ספר חסידים סימן שנו, כל בו דין מ', טורי-שולחן ערוך חלק אורח-חיים שימן רצ"ב, ב"ח ט"ז וש"ע רבינו הזקן שם, עשרה מאמרות (להרמ"ע מפאנו) חלק חקור דין ח"ב פי"ג, שו"ת חתם סופר ח"ו סכ"ט, סדר הדורות ב'אלפים תפ"ח, טעמי המנהגים עמוד פח (בשם ספר עטרת צבי) ועוד.

והמוסר מכלהנ"ל שיש לומר בשלשה: א) דמדרשות חלוקות הם, והיא היא פלוגת התנאים בבבא בתרא (טו, א), עיין שם. ב) דהתחלת ההסתלקות היתה בערב שבת וסופה במנחת שבת (וצריך-עיון גדול איך כתב ויקבור אותו קודם המאורע - מה שכתוב וימת וגו' כבר תירצו שהוא מפני דנסתלק הצלם שלו

- ואולי אפשר לומר על-פי מה שכתוב בזוהר חלק ב' פ"ט רע"א דקבורותו היתה ברצון דעתיקא קדישא ומדבר בנשמתו, ועיין גם כן זוהר חלק א' כז, סוף עמוד ב. זוהר חלק ג' רפ, א).

ג) דכתיבת הספרי-תורה היה על-ידי שינוי: בדמעות (עשרה מאמרות שם) או על-ידי השבעת הקולמוס (חת"ס שם בשם השל"ה), ולכאורה חידוש גדול הוא לומר דכתיבה זו כשרה היא, ואם תמצוי לומר דכך היה הצייוי: לקוח את ספר התורה וגו' - אם-כן נילף מינה גם לכל מקום.

בהזדמנות מסויימת (המלך במסיבו כרך ב' עמ' רמה-דמו) הביא הרבי את תירוצו של הרמ"ע מפאנו שהעובדה שנסתמו ממש מעיינות החכמה נחשבה הסתלקות, על-פי מאמר חז"ל "מאן דנפיל מדרגיה איקרי מית", וזה היה בערב שבת, ואז כתב י"ג ספרי-תורה ו"ויקבור אותו" היה בשבת בשעת מנחה.

גם תירוץ זה קשה, שכן מדוע אין הגמרא במסכת שבת (קנב,ב) מתרצת על הקושיא לגבי מיתת צדיקים מהפסוק "ואל עפר תשוב" - שצדיקים ישכחו משנה אחת וכיוצא-בה ויפלו ממדרגתם ובכך יצאו ידי חובת מיתה, אלא הגמרא כותבת שחזרין לעפרם שעה אחת כו'.

ומכאן, שעל-פי נגלה בהכרח חזרין לעפרם בגשמיות (מה שאין כן על-פי הזוהר וכו').

לפסוק (האזינו לב, מד) "ויבא משה וידבר גו' הוא והושע בן נון" מפרש רש"י (אחרי העתקתו המילים "הוא .. נון") "שבת של דיווגי היתה נטלה רשות מזה ונתנה לזה", דברים שמקורם במסכת סוטה (יג, ב) וכן בספרי האזינו על התחלת הפסוק:

בא . . והרשות נתנה ביד אחר.

אבל מקשה הרבי (לקוטי שיחות' כרך כט עמ' 198 הערה 21):

אף שכן מפורש בסוטה שם, מנין לו לרש"י בפשוטו של מקרא שהיה זה יום שבת. ומכיוון שרש"י לא מציין (כדרכו במקרים של העתקת דרשות חז"ל) "רבנותו דרשו" (וכיוצא-בה), מובן שכן מוכרח גם על-פי פשוטו של מקרא. ועוד - לכאורה איך אפשר לומר שהיה זה יום השבת והרי (בפשוטו של מקרא) ביום מותו גמר לכתוב הספר-תורה (וכידוע השקלא-וטריא גם על דרך ההלכה על